

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
ОТ ОБЩИНА ШУМЕН
(2020-2022)**

Съдържание:

I. Въведение.....	3
II. Изводи от Анализа на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шумен.....	3
III. Основни принципи, залегнали в Закона за предучилищното и училищното образование, Наредбата за приобщаващото образование и Общинската стратегия за подкрепа за личностно Развитие.....	4
IV. Стратегическа и оперативна цели.....	5
V. Индикатори за изпълнение.....	7
VI. Финансов ресурс.....	9
VII. Популяризиране на Стратегията.....	9
VIII. Заключение.....	10

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шумен е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование.

В основата на Общинската стратегия стои *Анализа на община Шумен на потребностите за подкрепа за личностно развитие* приет от Общински съвет – Шумен с Решение № 1159 по Протокол № 49/19.09.2019 г. на заседание на Общински съвет-Шумен и Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, утвърдена от Областния управител на област Шумен.

II. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА

1. В Община Шумен са налице институции, органи и структури, които имат необходимия капацитет и кадрови ресурс за осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на общината.

2. Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на община Шумен, е динамичен процес, който подлежи на оптимизиране в съответствие с разпоредбите на ЗПУО, с променящите се потребности на образователната система и налага координираност между всички участници в образователния процес и органи на управление на централно и местно ниво, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията навсяко дете и ученик.

3. Ефективно взаимодействие с родителите в процесите на приобщаване - обезпечаване на тяхната информираност по отношение на механизмите за предоставяне на подкрепа за личностно развитие, институциите, които я предоставят, както и по отношение на техните права, задължения и компетентности като активни участници в развиването на способностите и уменията на децата и учениците.

4. Повишаване на компетентностите на всички педагогически специалисти в детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие за своевременно идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа и предоставянето на адекватни мерки.

5. Увеличаващият се брой на децата със СОП, интегрирани в детските градини и училища, налага качествена промяна на образователните методи и подходи, оказване на методическа подкрепа на учителите от страна на педагогически съветници и психолози, включително на външни за училището специалисти, с цел подпомагане на учителите в изпълнение на техните непосредствени образователни и възпитателни задачи, с оглед специфичните потребности на децата и учениците.

6. Между институциите в системата на предучилищното и училищното образование в община Шумен и представителите на държавните, местните органи и структури и доставчиците на социални услуги има изградени много добри партньорски взаимоотношения, които трябва да продължат да се развиват в отговор на необходимостта от предоставяне на пълноценна обща и допълнителна подкрепа за децата и учениците. Усилията на цялата общественост трябва да са насочени към планиране и реализиране на съвместни дейности и изяви съобразно индивидуалните потребности, както на децата с изявени дарби, така и на децата в риск, с хронични заболявания или със специални образователни потребности.

Включването на подкрепата за личностно развитие като нов компонент в ЗПУО, извежда на преден план динамичният аспект на обучителните отношения между ученика и учителя и отношенията между учениците, учителите, родителите, специалистите и непедагогическия персонал, при който всеки един участва в процеса на разкриване и развитие на индивидуалния потенциал и приобщаване.

III. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ, ЗАЛЕГНАЛИ В ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ (ЗПУО), НАРЕДБАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБЩИНСКАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Приобщаващото образование се реализира в съответствие със следните принципи:

1. гарантиране на правото на всяко дете и ученик на достъп до детска градина или училище най-близо до неговото местоживее и на правото му на качествено образование;
2. гарантиране на достъпа на всяко дете или ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
3. прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
4. приемане и зачитане на уникалността на всяко дете и ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;
5. равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина или училището;
6. системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците;
7. сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – детската градина/училището, детето/ученика, семейството и общността;
8. намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на децата и учениците в дейността на детската градина или училището;
9. нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на децата и учениците за живот в приобщаващо общество;
10. гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на децата и учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

Законът за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование изисква осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата - обща и допълнителна. Подкрепата за личностно развитие се предоставя на всяко дете и ученик, като осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им и е в съответствие с индивидуалните им образователни потребности.

Философията на ЗПУО е подкрепата за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи.

Подкрепата на личностното развитие в системата на предучилищното и училищното образование, се осъществява от образователните институции - детски градини, училища, центрове за подкрепа на личностното развитие, както и от други институции, работещи с деца и ученици – доставчици на социални услуги, културни институти, народни читалища, спортни клубове, неправителствени организации и др.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Осигуряване и предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на всички деца и ученици според индивидуалните им потребности. Осигуряване и предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие за децата и учениците според индивидуалните им потребности. Активиране на институциите в област Шумен в посока за увеличаване на възможностите за осигуряване и предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Приобщаване на родителите на всички нива в процесите за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от община Шумен.

V. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1. Подобряване на условията за равен достъп до образование на всички деца и ученици чрез осигуряване на достъпна физическа и архитектурна среда.

2. Подобряване на социалната и психологическата среда в институциите, предоставящи подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, чрез изграждане на позитивен организационен климат, основан на обща институционална политика и като израз на общата воля и координирани усилия на всички участници в процесите за подкрепа на децата и учениците.

3. Идентифициране на индивидуалните потребности на децата и учениците във всички институции в община Шумен.

4. Осигуряване и предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците във всички институции в община Шумен с цел развиване на потенциала на всяко дете и на всеки ученик съобразно индивидуалните му потребности.

5. Осигуряване и предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в институциите, работещи с деца, в община Шумен.

6. Осъществяване на възпитателна работа в институциите, работещи с деца и ученици, в областта на патриотичното, естетическото, физическото, мултикултурното, здравното и екологичното възпитание.

МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ:

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1.

**Подобряване на условията за равен достъп до образование на всички деца и ученици
чрез осигуряване на достъпна физическа и архитектурна среда**

Мярка 1.1. Осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда за всички деца и ученици.

Мярка 1.2. Осигуряване на достъп до информация и комуникации.

Мярка 1.3. Осигуряване на достъп до учебни програми и учебното съдържание.

Мярка 1.4. Осигуряване на квалифицирани специалисти в институциите, предоставящи обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съобразно индивидуалните им потребности.

Мярка 1.5. Намаляване на дела на отпадналите и на преждевременно напусналите деца и ученици образователната система, чрез осъществяване на дейности съгласно Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Мярка 1.6. Подкрепа на образователните институции, осигуряващи транспорт на деца и ученици от детските градини и училищата.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2.

Подобряване на социалната и психологическата среда в институциите, предоставящи подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, чрез изграждане на позитивен организационен климат, основан на обща институционална политика и като израз на общата воля и координирани усилия на всички участници в процесите за подкрепа на децата и учениците

Мярка 2.1. Дейности по Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Мярка 2.2. Дейности в образователната институция за въздействие върху вътрешната мотивация за преодоляване на проблемно поведение на детето или ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователния процес и в институционалната среда, с участието му в дейността на институцията и с поведенческите му прояви.

Мярка 2.3. Насърчаване на участието на образователните институции в национални програми и проекти.

Мярка 2.4. Разработване и прилагане на програми за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3.

Идентифициране на индивидуалните потребности на децата и учениците във всички институции в община Шумен, работещи с деца

Мярка 3.1. Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата в процеса на предучилищното образование.

Мярка 3.2. Оценка на индивидуалните потребности на детето и ученика за осигуряване на обща или допълнителна подкрепа за личностно развитие.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4.

Осигуряване и предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците във всички институции в община Шумен с цел развиване на потенциала на всяко дете и на всеки ученик съобразно индивидуалните му потребности.

Мярка 4.1. Осигуряване и предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на децата в детската градина и в училище – превенция на обучителни затруднения, допълнително обучение по учебни предмети, консултиране на ученици, оказване на психологическа и логопедична подкрепа, грижа за здравето, библиотечно и информационно обслужване, осигуряване на транспорт и общежитие, подкрепа на талантиливи деца и ученици и др.

Мярка 4.2. Осигуряване и предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в център за специална образователна подкрепа.

Мярка 4.3. Осигуряване и предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие в центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР-ОДК „Анастас Стоянов“ и ЦПЛР-УСШ „Хан Крум“) - занимания по интереси, кариерно ориентиране и консултиране, психологическа и логопедична подкрепа.

Мярка 4.5. Осигуряване и предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от институциите извън образователната система – дейности, реализирани от РБ „Стилиян Чилингиров“, РИМ, Астрономическа обсерватория-Шумен, ПП „Шуменско плато“, народни читалища, спортни клубове, НПО.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 5.

Осигуряване и предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в институциите, работещи с деца, в община Шумен.

Мярка 5.1. Осигуряване и предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата в детската градина и на учениците в училище чрез обезпечаване на образователния процес с необходимите квалифицирани специалисти и създаване и предоставяне на индивидуална подкрепяща среда

Мярка 5.2. Осигуряване и предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в центъра за специална образователна подкрепа чрез осигуряване на достъпна среда, специализирани кабинети, специалисти и др.

Мярка 5.3. Осигуряване и предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от институциите извън образователната системачрез разширяване обхвата от видове необходими специалисти

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 6.

Осъществяване на възпитателна работа в институциите, работещи с деца и ученици, в областта на патриотичното, естетическото, физическото, мултикултурното, здравното и екологичното възпитание.

Мярка 6.1. Успешно развитие на възпитателната работа в образователните институции в пряка зависимост от добронамереното, ползотворното и взаимопомагащото взаимодействие между детската градина и училището от една страна, и семейството от друга.

Мярка 6.2. Ценностно развитие на личността в духа на хуманизма, толерантността и дисциплинираността.

Мярка 6.3. Повишаване на привлекателността на училището чрез възпитание за засилване значимостта на образованието на децата и учениците.

V. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Постигането на приоритетите и мерките на Общинската стратегия за подкрепа за личностното развитие ще се следи чрез следните индикатори:

1. Количествени индикатори:

- Брой на образователните институции с подобрени условия за равен достъп до образование чрез осигуряване на достъпна физическа и архитектурна среда;

- Брой на образователните институции и на специалистите в тях, предоставящи обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;

- Брой педагогически специалисти с квалификация за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.;
- Брой деца от детските градини с проведено ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- Брой институции с осигурени социални работници, психолози и педагогически съветници за осигуряване на позитивен психологически климат и превенция на затрудненията с приобщаването в институционалната среда и с поведенческите прояви на децата;
- Брой училища и детски градини с дейности за подобряване на библиотечно-информационното осигуряване;
- Брой образователни институции с осигурени медицински специалисти и кабинети и с осъществени дейности за здравословен начин на живот;
- Брой училища с организирани занимания по интереси и брой ученици, включени в тях;
- Брой институции и обхванати деца в летни ваканционни програми и видове занимания;
- Брой реализирани проекти и резултати за образователно-възпитателния процес на институциите;
- Брой ученици с връчени морални и материални награди и брой ученици с наложени санкции;
- Брой ученици с отпуснати стипендии по видове;
- Брой инициативи и включени деца и ученици във връзка с образователната интеграция на деца и ученици от уязвими групи и с гражданското образование;
- Брой инициативи и включени деца и ученици в дейности от областта на патриотичното, естетическото физическото, мултикултурното, здравето и екологичното възпитание;
- Брой записани деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст в резултат на дейностите по Механизма за обхват и включване на децата и учениците в образователната система;
- Брой деца и ученици, с които са осъществени дейности по Механизма за противодействие на тормоза и насилието в системата на предучилищното и училищното образование;
- Брой деца и ученици с осъществени дейности по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;
- Брой деца и ученици в различни форми на обучение, обучавани по индивидуални учебни планове и програми.
- Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците;
- Брой деца/ученици със СОП, на които е предоставена допълнителна подкрепа;
- Брой педагогически специалисти, участвали в обучения за развитие на професионалните компетенции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- Брой институции с подобрене на материалната база – нови елементи, достъпна архитектурна и физическа среда, разкрити кабинети и др.;
- Брой детски градини и училища и брой педагогически съветници, психолози, логопеди и др. специалисти, които работят в тях;
- Брой дейности в училищата и детските градини за ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- Брой педагогически и психологически консултации за преодоляване на трудности в обучението, процеса на учене и комуникацията в учебна среда, включително брой срещи с родители;
- Брой училища и детски градини с подобро информационно и библиотечно обслужване;
- Брой училища с обновени компютърни кабинети и учебно-техническото оборудване;
- Брой инициативи в областта на здравето образование и здравословен начин на живот;

- Брой училища и детски градини с организирани занимания по интереси и брой включени деца;
- Брой деца и ученици включени в обучителни, творчески, възпитателни, спортни и туристически дейности през ваканциите;
- Брой разработени индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми за ученици със СОП;
- Брой случаи, в които е имало прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;
- Брой награди – първо, второ и трето място на общински, областни, национални и международни конкурси, олимпиади, състезания, турнири и др.;
- Брой отпуснати стипендии и еднократно финансово и материално стимулиране;
- Брой проведени кампании и дейности по превенция употребата на наркотични вещества;
- Брой инициативи в областта на науката, изкуствата и спорта на ниво детска градина/училище, община, област;
- Брой обучения и занимания за деца и ученици, свързани с гражданското и здравното образование, доброволчество, придобиване на умения за лидерство и др.
- Брой дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа;
- Брой проведени обучения, ориентирани към работата в подкрепа за личностното развитие на децата и учениците;
- Брой проведени форуми в областта на подкрепата за личностното развитие на децата и учениците – на общинско и областно ниво.

2. Качествени индикатори – степен на изпълнение и постигнати резултати:

1 – незадоволителни; 2 – задоволителни; 3 – добри; 4 – много добри; 5 – отлични.

VI. ФИНАНСОВ РЕСУРС

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шумен (2020-2022) има условна финансова рамка, тъй като няма да управлява пряко финансови ресурси. Тя очертава политиките, които трябва да следват институциите, осъществяващи подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Източниците на финансиране са:

- Общински бюджет;
- Делегирани бюджети на образователните институции;
- Бюджети на Министерство на образованието и науката, Министерство на културата, Министерство на здравеопазването, Министерство на младежта и спорта;
- Фондове на ЕС – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и други;
- Национални програми и проекти;
- Частно финансиране, дарения.

VII. ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

За да се осигури ефективност на дейностите за отразяване на степента на активност на заинтересованите страни, на интернет страниците на Община Шумен, ще се публикува информация, отразяваща изпълнението на стратегията.

Важно условие за ефективното реализиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шумен (2020-2022) е политиката за предоставянето на информация чрез:

-Информирание на обществеността и всички заинтересовани страни за разработването, приемането и изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шумен (2020-2022), чрез организиране на брифинги, публикации и работни срещи;

-Популяризиране на институциите, ангажирани с изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шумен (2020-2022) на територията на община Шумен и дейността им за постигане на целите на стратегията;

-Популяризиране на резултатите от изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шумен (2020-2022).

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Включването на подкрепата за личностно развитие като компонент в ЗПУО отваря пътя за трансформация на образователната среда и за организиране на всички нейни елементи, обединяване на ресурсите, изграждане на позитивен психологически климат на приемане на различията, емоционално благополучие и успех на всеки.

Подкрепата извежда на преден план динамичният аспект на обучителните отношения между ученика и учителя и отношенията между учениците, учителите, родителите, специалистите и другия персонал, при който всеки участва в процеса на разкриване и развитие на индивидуалния потенциал и приобщаване.

Успехът на този процес минава през преместване центъра на приобщаващото образование в детската градина и в училище, през овластяване на образователните институции и на тяхното лидерство, през превръщането на детската градина и училището в общност от професионалисти, които имат и знанията и уменията как да бъдат полезни на децата, които работят в отношения на доверие, в екип, с участието на родителите и най-вече с участието на самите деца.

Качественото образование предполага непрекъснато надграждане на знания и умения с оглед максимално развитие на потенциала на всяко дете и възможност за пълноценна социална реализация. От една страна, образованието трябва да позволи да се развие заложеното у всяко дете. То трябва да насърчава проявлението и максималното развитие на способностите на детето, както в процеса на обучение (натрупване на знания и формиране на умения), така и в процеса на възпитание (развитие на личността). От друга страна, системата на предучилищното и училищното образование трябва да създава условия за добра социална реализация, както в професионален, така и в личностен план. Детето трябва да може да реализира в максимална степен своите житейски планове, като зачита правилата и не накърнява правото на другите да реализират своите житейски планове.

Равният достъп до качествено образование означава осигуряване на достъп на всички деца до съизмеримо по качество образование. За целта трябва да се осигури възможността децата и учениците да посещават училища и детски градини със съвременна материално-техническа база и с квалифицирани учители, където те да получават образование, съответстващо на потребностите на реалния живот.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шумен (2020-2022) е приета на заседание на Общински съвет-Шумен с Решение №191 по Протокол №12 от 30.07.2020г.